

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND**

DOM
2016-06-10
Meddelad i
Härnösand

Mål nr
218-16 E

SÖKANDE

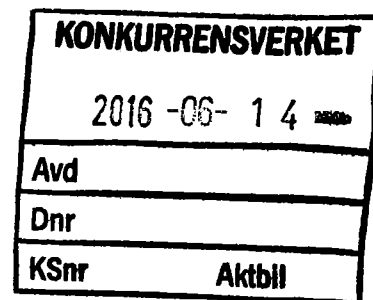
Be My Compensation Management AB, 556963-9262
Box 3232
103 64 Stockholm

Ombud: Advokat Johan Linder Säverman
Wistrand Advokatbyrå
Box 7543
103 93 Stockholm

MOTPART

Jämtlands Gymnasieförbund
831 82 Östersund

Ombud: Fredric Kilander
Upphandlingskontoret
Östersunds kommun
831 82 Östersund

SAKEN

Överprövning av offentlig upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan om överprövning och beslutar att upphandlingen (ref. nr 15/55) ska göras om.

Dok.Id 109151

Postadress
Box 314
871 27 Härnösand

Besöksadress
Backgränd 9

Telefon
0611-46 06 00

E-post:
forvaltningsratteniharnosand@dom.se
www.forvaltningsratteniharnosand.domstol.se

Telefax
0611-51 18 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Jämtlands gymnasieförbund (förbundet) genomför upphandling av förmånsportal (ref. nr 15/55). Upphandling sker genom öppet förfarande och med utvärderingsgrunden det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Av totalt två anbudsgivare uppfyllde Benify AB samtliga krav och tilldelades kontraktet.

Be My Compensation Management AB (Be My Compensation) ansöker om överprövning och yrkar att förvaltningsrätten ska förordna att upphandlingen ska göras om. Be My Compensation anför i huvudsak följande.

Benify har biträtt förbunden med en betald förstudie till upphandlingen samt tillåtit lämna anbud i upphandlingen. I sådana fall anses det råda en presumtion för att den dubbla medverkan medfört en otillbörlig konkurrensfördel och snedvridning av konkurrensen (EU-domstolens dom i de förenade målen C-21/03 och C-34/03, *Fabricom* och EU:s nya upphandlingsdirektiv artiklarna 40 och 41; Rosén, Andersson, *Lagen om offentlig upphandling – en kommentar*, 2015, kommentaren till 1 kap. 9 § LOU; Kammarrätten i Jönköping mål nr 3184--3186-1995 och Leffler i *Förvaltningsrättslig tidskrift*, nr 2/2010, s. 121). Det ankommer därför på förbundet att styrka att principen om likabehandling inte har åsidosatts (Kammarrätten i Stockholm mål nr 6986-09; jfr 4 kap. 9 § i förslag till lag om offentlig upphandling enligt lagrådsremissen ”Nytt regelverk om upphandling” och artikel 40 och 41 i nya upphandlingsdirektivet). Övriga leverantörer har inte haft tillgång till samma information som Benify. Förbundet har inte brutit presumtionen eller gjort några försök att utjämna eventuella informationsfördelar eller annat som Benify haft oavsett om uppgifterna varit offentliga eller inte.

Även om förvaltningsrätten skulle göra bedömningen att det inte kan anses råda en presumtion för att konkurrensen snedvridits, framgår det i förevarande fall att Benify faktiskt fått en otillbörlig konkurrensfördel genom sin

dubbla medverkan i upphandlingen. Benify har haft inblick i och tillgång till materialet i förstudien. Benify var den enda leverantör på marknaden som kunde uppfylla kravet på två referenser till företag/organisationer med minst 1 000 anställda där systemet ska ha funnits tillgängligt under minst sex månader (p. 5.4.1 i förfrågningsunderlaget). CPV-koderna är anpassade efter Benifys produkt "Lifeplan" samt felaktiga utifrån angivna CPV-koder (p. 6.6.6 i förfrågningsunderlaget). Kravet på att det inte ska utgå några transaktionsavgifter, provisioner eller kick-backs är anpassat till Benifys fördel (p. 6.7 i förfrågningsunderlaget). Kraven i punkterna 6.6.6 och 6.7 i förfrågningsunderlaget är direkt konkurrensbegränsande och saknar helt relevans till önskemålet om att kunna tillhandahålla anställda gratis pensionsrådgivning respektive ett brett utbud av förmåner. Kravet på de funktioner som ska finnas i mobilapplikationen utgör en beskrivning av innehållet i Benifys applikation (p. 7.13 i förfrågningsunderlaget). Ovanstående krav utestänger alla andra leverantörer utom Benify från att lämna anbud i upphandlingen, snedvrider konkurrensen, är inte proportionerliga samt strider mot likabehandlingsprincipen.

Kravet på referenser i punkten 5.4.1 i förfrågningsunderlaget är vare sig lämpligt, effektivt eller nödvändigt för att uppnå det eftersträvade syftet eftersom de upphandlande myndigheterna ändå har uppställt en omfattande och specialiserad kravkatalog. Be My Compensation ifrågasätter på vilket sätt t.ex. en positiv referensperson från en annan kommun skulle kunna säkerställa att driften av en specialiserad programvara i enlighet med de specifika krav som förbundet ställt upp kan upprätthållas i upphandlingen. Funktionalitet och drift kan naturligtvis endast säkerställas genom en kvalitetskontroll av programvaran och inte genom att ringa upp referenspersoner. Referensernas syfte och effekt är endast att konkurrensen uteblir eftersom det bara är Benify som kan uppfylla dessa krav. Den omständigheten att Benify – men inga andra leverantörer – redan i förstudien tillåtits åberopa

referenser, ger vid handen att förbundet redan vid den tidpunkten bestämt sig för att köpa Benifys produkt.

Förbundet har inte inhämtat någon omvärldsanalys från någon annan leverantör eller frågat Be My Compensation om tekniska lösningar eller bjudit in någon annan leverantör till förhandlingarna, utan lägger okritiskt Benifys uppgifter till grund för upphandlingen. Förbundet har efterfrågat en högst specifik produkt som endast Benify kan tillhandahålla. Om övriga leverantörer på samma sätt som Benify hade givits tillfälle att delta i förberedelserna av upphandlingen skulle de också ha haft möjlighet att påverka förfrågningsunderlaget och kravspecifikationen på det sätt som Benify nu har gjort.

Av e-postkonversationer mellan Benify och förbundet framgår att de innan upphandlingen haft ett mycket nära samarbete rörande utvecklandet och framtagandet av en förmånsportal som anpassats just för förbundets särskilda behov. Det framgår också att Benify har tillhandahållit upphandlingsunderlag, fått ta del av upplysningar av förbundets personal och förhandlat om priset med den högsta ledningen. Kommunledningen, inklusive HR-chefen och kommundirektören har deltagit i förhandlingarna med Benify för förbundets räkning. Inga andra aktörer än Benify har varit inbjudna till förhandlingarna.

Av förstudien framgår att Benify lagt fram ett konkret erbjudande med prisuppgift, erhållit väsentlig information om förbundets förhållanden, biträtt förbundet enligt en särskild genomförandeplan varvid Benify fått fullständig inblick i förbundets interna förhållanden i relevanta avseenden. Benify har gett förslag på vad förbundet ska fokusera på och framhållit pensionsrådgivning som särskilt varit anpassat för Benifys produkt. Arbetet kan jämföras med förhandlingar rörande framtagandet av den förmånsportal som senare upphandlats.

Eftersom förbundet avser att teckna kontrakt med Benify och Be My Compensation över huvud taget inte kunnat lämna anbud eller i vart fall inte ett konkurrenskraftigt sådant, riskerar Be My Compensation att lida skada.

Arbetsförmedlingen har medgett Be My Compensations yrkande och beslutat att göra om en annan upphandling som bolaget begärt överprövad och där Benify agerat på liknande sätt. Förvaltningsrätten i Malmö har i mål nr 12625-15 i ett fall där omständigheterna är i princip likartade med nu aktuellt mål förordnat att upphandlingen av förmånsportal ska göras om. Skillnaden i nu aktuellt mål är att förvaltningsrätten har tillgång till förstudien och därför kan konstatera att Benify faktiskt har påverkat förfrågningsunderlaget bl.a. när det gäller kravet på att kick-backs och provision inte får förekomma.

Förbundet yrkar att bolagets ansökan om överprövning av upphandlingen ska lämnas utan avseende. Förbundet anför i allt väsentligt följande.

Det är relativt vanligt och naturligt att en leverantör, i de fall förbundet inte anser sig tillräckligt kompetent, kan bistå med genomlysning, förutsättningar och erfarenhet för att sedan föreslå ett ramverk avseende inriktning inför en upphandling. Omvärldsbevakningen som i nu aktuellt mål resulterat i en förmånsanalys, blir således en del av det beslutsunderlag som föregår att en upphandling initieras.

Utifrån allmänna bestämmelser om bevisbördan och EU-domstolens dom i *Fabricom* framgår det att EU-domstolen anser det vara av vikt att inte lagstiftaren inför någon form av presumerad automatiskt konsultjäv i mål om offentlig upphandling. Att det alltid skulle finnas en presumtion för konsultjäv om en leverantör medverkat vid en förstudie eller dylikt är således något som förbundet starkt ifrågasätter. Det förekommer vare sig i upphandlingsdirektivet (2014/24/EU) eller i Finansdepartementets lagrådsremiss den

4 juni 2015 (s. 416-419 eller i lagrådets yttrande den 12 februari 2016 (s. 61) beträffande de nya upphandlingslagarna någon kodifiering av förbud mot marknadsundersökningar eller en presumtion om konsultjäv. Det framgår däremot att det är tillåtet med marknadsundersökningar. Enligt förbundets mening är det den som påstår konsultjäv som har att styrka detta påstående. Be My Compensation har inte visat på vilket sätt som det föreligger konsultjäv.

Kravet på erfarenhet (p. 5.4.1 i förfrågningsunderlaget) grundar sig i att samtliga upphandlande myndigheter som deltagit i upphandlingen tillsammans har ca 8 000 medarbetare. Kravet på ett företag/organisation med minst 1 000 medarbetare ställs i syfte att säkerställa att den leverantör som lämnar anbud har kapacitet att fullgöra uppdraget på ett professionellt sätt, vilket förutsätter tidigare erfarenhet av uppdrag i den omfattningen. Det är inte orimligt att ställa krav på att den som levererar tjänsten ska kunna påvisa att man arbetat med en organisation som lyder under samma lagstiftning och samma skattemässiga regelverk. Eftersom förbundets verksamhet är skattefinansierad och förbundet inte har någon vinst med vilken man kan initiera personalpolitiska satsningar, är det viktigt att den leverantör som får uppdraget har ett väl utvecklat och konstnadsneutralt förmånspaket. Det är inte heller orimligt att ställa krav på att leverantören kan påvisa att man kan hantera de komplexa avtalsmässiga förutsättningar som förbundet har genom att kunna presentera förmåner till olika grupper av individer baserat på individuella egenskaper. Angående påståendet att Benify redan i samband med förstudien tillåtits åberopa referenser, så vill förbundet anföra att förbundet inte kan hållas ansvarig för information som Benify skickat till förbundet utan att förbundet efterfrågat denna.

När det gäller kravet på oberoende pensionsrådgivning (p. 6.6.6 i förfrågningsunderlaget) så är frågan om var ens individuella pension mycket komplex och var och ens privata angelägenhet. Förbundet anser därför att det

ligger i förbundets intresse som en god arbetsgivare att erbjuda en för den anställda gratis rådgivningstjänst utan att pensionsrådgivningen är kopplad till att rådgivaren får någon form av ersättning, kick-back eller motsvarande från exempelvis ett försäkringsbolag. Det finns annan anbudsgivare som kan erbjuda denna tjänst, varför påståendet att endast den vinnande anbudsgivaren kan erbjuda tjänsten inte är riktigt.

Beträffande mobil applikation (p. 7.13 i förfrågningsunderlaget) så är de funktioner som förbundet ställt som krav inte orimliga beträffande vad som bör ingå i en mobil applikation för en förmånsportal. Förutom vinnande anbudsgivaren har också en annan anbudsgivare angett att de kan tillhandahålla en mobil applikation i enlighet med förbundets krav.

Förbundet anser att angivna CPV-koder är klassade utifrån föremålet för upphandlingen. Förbundets leverantör av upphandlingsverktyg har inte anmärkt på föreslagna CPV-koder, vilket brukar vara fallet vid felaktigheter. CPV-koderna förefaller också ha varit korrekt då flera anbudsgivare deltagit i upphandlingen.

Alla de uppgifter som Benify tagit del av i samband med genomförandet av förmånsanalysen är offentliga uppgifter som vid förfrågan skulle kunna lämnas ut till den som begär det. Företrädare för förbundet är väl medvetna om att de krav som ställs vid en upphandling måste vara rimliga och proportionella, däremot är förbundet frågande till att förbundet inte kan ställa krav då det finns risk att det endast finns en potentiell anbudsgivare.

När det gäller e-postkorrespondensen anser förbundet att det är ett vanligt förfarande att en leverantör berättar vilka andra kunder som man arbetar med och det kan inte på något sätt påverka en upphandling som genomförs mer än ett år efter att förbundet tagit del av den informationen. E-posten som bolaget hänvisar till visar inte att Benify har tillhandahållit analyser av

personportalen som särskilt anpassats efter Östersunds kommuns behov utan uttrycker att de bilder som finns bifogade kan anpassas efter Östersunds kommun. Benify presentation av den beställda förmånsanalysen är generell och riktar sig inte specifikt till Östersunds kommun. Benify rekommenderade funktioner som skulle kunna delta och gav exempel på hur genomförandet av själva analysen skulle kunna gå till samt hur Benify genomför förmånsanalyser, vilken tid som går åt samt kostnaden för en förmånsanalys. Att Benify uttrycker att man ser fram emot att färdigställa arbetet med den beställda förmånsanalysen och att presentera resultatet ser förbundet som självklart då förbundet beställt en tjänst av Benify. Eftersom en upphandling aldrig föregås av en förhandling och kraven utgår från förbundets behov, skulle kravspecifikationen inte ha sett annorlunda ut om övriga leverantörer getts tillfälle att förhandla med förbundet såsom Be My Compensation påstått att Benify och förbundet gjort. Dessutom fanns det en annan leverantör som kunde tillhandahålla efterfrågad produkt men som inte uppfyllde referenskraven.

Den enda förhandling som förekommit mellan parterna är den som rör priset på den genomförda förmånsanalysen. Förmånsanalysen presenterades för HR-chef, kommundirektör och övrig kommunledning i februari 2015. Kommundirektören har således inte deltagit i några förhandlingar. Att träffa andra leverantörer var aldrig aktuellt då förmånsanalysen endast syftade till att utreda om det kunde vara lönsamt för förbundet att upphandla en förmånsportal. Benify har alltså presenterat förmånsanalysen för förbundet och påståendet att Benify tagit fram en förmånsportal för förbundets räkning stämmer inte.

När det gäller priset så efterfrågade förbundet priset som en del i omvärldsbekvningen. Förbundet hade även kontakt med andra leverantörer av förmånsportaler och kommuner för att undersöka prisbilder och lösningar på olika problem som förbundet såg framför sig inför införandet av en för-

månsportal. I den av förbundet beställda förmånsanalysen ingick en analys av kostnader och effektiviseringar, vilket var en viktig del för att kunna fatta beslut om att upphandla en förmånsportal. För att kunna göra denna analys är det självklart att vissa uppgifter måste finnas med som en grund. De uppgifter som Benify tagit del av har varit uppgifter som varit nödvändiga för att genomföra förmånsanalysen. Uppgifterna i sig hade inget samband med den kommande upphandlingen. Förbundet efterfrågade priset för att kunna fatta beslut om förbundet skulle kunna finansiera en liknande produkt. Att förbundet inför upphandlingen haft kunskap om vilken prisbild Benify haft på sin produkt, kan inte på något sätt ha påverkat övriga anbudsgivares möjligheter att lämna anbud.

Förbundet ställde även fråga om hur andra kommuner hanterade timanställda i en förmånsportal. Det ingick även i omvärldsanalysen att fråga Benify om hur de löste hanteringen av timanställda och vad de tog betalt för det. Informationen att förmånsportaler på marknaden kan lösa den problematik som förbundet sett, var en del i underlaget för att kunna fatta beslut om att upphandla en förmånsportal. Beställningen av förmånsportal gjordes av HR-chefen den 17 maj 2015 och påbörjades under sommaren 2015.

Det upphandlingsunderlag som Benify hänvisar till är ett av de förfrågningsunderlag som förbundet haft med i sin omvärldsbevakning och som tillhandahållits förbundet via den gemensamma nämnden för upphandling. Det framgår ingenstans att Benify skulle ha tillhandahållit förfrågningsunderlag till förbundet. Benify har inte lämnat råd som handlar om upphandlingen som bolaget påstår, utan har genomfört och presenterat en förmånsanalys.

Den e-postkorrespondens som förekommit styrker endast att förbundet beställt och genomfört en förmånsanalys. Det torde ligga i samtliga anbudsgivares intresse att skraddarsy sin produkt med utgångspunkt i det förfråg-

ningsunderlag som styrt upphandlingen. Det fanns dessutom ytterligare en anbudsgivare som uppfyllde samtliga tekniska ska-krav, vilket talar mot påståendet att kraven skulle vara skraddarsydda utifrån Benifys produkt.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Aktuella bestämmelser

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. (1 kap. 9 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 6 § första stycket LOU).

Förvaltningsrättens bedömning

Den avgörande frågan i målet gäller om Benify genom den förstudie som bolaget genomfört, fått en konkurrensfördel gentemot övriga leverantörer och om förbundet i så fall vidtagit tillräckliga åtgärder för att upprätthålla principen om likabehandling.

De grundläggande principerna ska iakttas i alla faser av upphandlingsförfarandet. Detta innebär t.ex. att en anbudsförfrågan inte får utarbetas så, att när föremålet för upphandlingen fastställs, det försätter anbudsgivarna i en ojämlig ställning (prop. 2006/07:128 s. 156). I ett fall där en konsult medverkat i upprättandet och utformningen av en del av det totala förfrågningsunderlaget, ansåg Kammarrätten i Stockholm att det förelåg en presumtion för att det fanns en konkurrensfördel. Det ankom på kommunen att visa att

principen om likabehandling inte åsidosatts (Kammarrätten i Stockholm mål nr 6986-09).

Förbundet har varit frågande till om förhandling förekommit endast med Östersunds kommun eller samtliga deltagande och upphandlande myndigheter. Förvaltningsrätten konstaterar i det sammahanget att förfrågningsunderlaget anger Östersunds kommun som upphandlande organisation och att Östersunds kommun även i övrigt agerat för övriga upphandlande enheters räkning. Mot denna bakgrund får Östersunds kommun anses ha fungerat som ombud för övriga upphandlande myndigheter i den utsträckning de själva inte aktivt deltagit i möten och övriga kontakter med Benify eller fattat självständiga tilldelningsbeslut (se prop. 2011/12:106 s. 101 ff.).

Den utredning som Be My Compensation lagt fram i målet visar, enligt förvaltningsrättens mening, att Benify bistått och gett sådana råd att det finns goda grunder att anta att Benify haft en konkurrensfördel i samband med den nu aktuella upphandlingen. Benify har haft en fördel när det gäller att formulera sitt anbud och i samband med uppdraget kunnat påverka villkoren för upphandlingen på ett för bolaget gynnsamt sätt. Detta framgår bl.a. av nedan angivna omständigheter.

Av e-postmeddelanden som skickats mellan Benify och förbundets ombud (Östersunds kommun) framgår följande.

- a) Benify har tillhandahållit upphandlingsunderlag och givits tillfälle att påverka förutsättningarna för upphandlingen vid möte där även kommundirektören deltagit den 28 januari 2015. Förbundet har inte visat i målet att upphandlingsunderlaget varit av sådant slag att det inte påverkat förutsättningarna för upphandlingen.
- b) Benify och förbundet har planerat och haft möten där Benify dels fått del av specifik information av förbundet dels kunnat presentera sitt erbjudande och visa hur Benifys lösning fungerar för andra av Beni-

fys kunder. Även om informationen skulle anses som offentlig så har den tillgängliggjorts på ett sätt som inte skett i förhållande till övriga anbudsgivare.

- c) Benify återkommande har fått lämna anpassade prisuppgifter till förbundet utan att förbundet invänt mot det (s. 39, 47, 54). Det kan inte uteslutas att dessa uppgifter påverkat förbundets bedömning av vilka krav som förbundet skulle ställa i upphandlingen och även i övrigt påverka förbundets beslutsfattande.

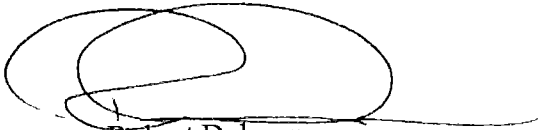
Förbundet har inte heller bestritt det förhållandet att den lösning som Benify tillhandahållit genom mobilapplikationen (p. 7.13 i förfrågningsunderlaget) och upplägget med gratis pensionsrådgivning (p. 6.6.6 i förfrågningsunderlaget) senare kravställt i förfrågningsunderlaget. Det är också ostridigt att förbundet ställt krav på att ange två referenser med minst 1 000 anställda vilket inte någon annan anbudsgivare kunnat tillmötesgå förutom Benify (p. 5.4.1 i förfrågningsunderlaget).

Förbundet har i målet påstått att man kontaktat även andra leverantörer för prisuppgifter och andra kommuner för att få råd angående vissa tekniska lösningar. Någon utredning, förutom förbundets eget påstående i det avseendet, har förbundet inte lagt fram i målet. Förbundet har således inte visat att förbundet vidtagit några åtgärder för att begränsa de konkurrensfördelar Benify fått genom uppdraget att genomföra förstudien. Förbundet har, genom sin underlåtelse att vidta åtgärder i det avseendet, gett Benify konkurrensfördelar och därigenom brutit mot likabehandlingsprincipen. Redan på dessa grunder föreligger det därför skäl att ingripa med stöd av LOU.

Be My Compensation har anfört att bolaget avstått från att lämna anbud i upphandlingen på grund av förfrågningsunderlagets utformning. Be My Compensation kan därför anses ha riskerat att lida skada i egenskap av potentiell leverantör. Då rättelse av upphandlingen inte är möjlig, ska den gö-

ras om. Vad som framkommit i övrigt i målet ändrar inte förvaltningsrättens bedömning. Ansökan om överprövning ska således bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C LOU).

Robert Dalman

rådman

Målet har föredragits av föredragande juristen Benjamin Älmedal.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Sundsvall. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.